

Hudební, taneční a dramatická výchova na 1. stupni v novém RVP

FAQ

1. Jaký je hlavní cíl revize Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro oblast umění a kultury na prvním stupni základní školy a co má přinést žákům?

Hlavním cílem revize RVP v oblasti umění a kultury je především zlepšení vzdělávacích výsledků a vyrovnaní rozdílů mezi žáky. Pro žáky má tato revize přinést mnohem zásadnější postavení umělecké výchovy, která je vnímána jako klíč k rozvoji kreativity – jedné z nejdůležitějších kompetencí pro 21. století. Umělecké obory vyvažují kognitivní a racionální složky vzdělávání tím, že dávají dětem možnost tvořit, sebevyjádřit se a prožívat emoce, což jiné obory v takové míře neumožňují. Cílem je předat žákům bohatství, které tato oblast nabízí pro jejich celostní rozvoj.

2. Jaký význam má oblast umění a kultury pro celostní rozvoj žáka a jak se promítá do nového RVP?

Oblast umění a kultury významně přispívá k celostnímu rozvoji žáka tím, že je zaměřena na prožitek, radost a emoce. Tvůrčí a interpretační činnosti vycházející z uměleckých oborů mají velmi často komplexní charakter, rozvíjejí žáka jak v rovině kognitivní, tak emoční, hodnotové, postojové i tělesné. Učí děti vědomě pracovat s emocemi, vyjadřovat je a rozumět jim. Nové RVP klade důraz na individualitu žáka a péči o kvalitu vztahů a prostředí (tzv. wellbeing), protože se žák nejlépe učí tam, kde se cítí dobře. V neposlední řadě podporuje orientaci na budoucnost a celoživotní učení, neboť umění poskytuje základní kompetence a vybavení pro neustále se měnící společnost.

3. Jaké klíčové kompetence jsou rozvíjeny v rámci umělecké výchovy a co je nového v revidovaném RVP?

Revidovaný RVP definuje několik klíčových kompetencí, které jsou rozvíjeny prostřednictvím umělecké výchovy, včetně kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, pracovní a nově také kulturní kompetence. Ta je pro oblast umění a kultury obzvláště významná a její zařazení zdůrazňuje její důležitější postavení v kurikulu. Kulturní kompetence zahrnuje složky jako kulturní kontext, umění a kultura jako prostředek komunikace, kulturní a umělecké sebevyjádření a kulturní identita a rozmanitost. Učitelé jsou podporováni metodickými materiály k rozvoji těchto kompetencí.

4. Jak je oblast umění a kultury nově pojatá v RVP a jaké obory zahrnuje?

Oblast umění a kultura je nově pojatá jako komplexnější a širší, multioborová oblast. Zahrnuje obsahy výtvarné výchovy, filmové a audiovizuální výchovy, hudební výchovy, taneční a pohybové výchovy a dramatické výchovy. Tyto obory jsou členěny do dvou pilířů: vizuální umění (výtvarná a filmová výchova) a performativní umění (hudební, taneční a dramatická výchova). Toto pojetí odpovídá mezinárodním rámcům pro kulturní a umělecké vzdělávání (např. UNESCO) a klade důraz na boj proti hierarchii mezi kulturami a uměleckými obory. Důležité je zdůraznit, že „obor se nerovná školní předmět“; RVP umožňuje školám různé formy realizace, včetně integrovaných a tematických projektů.

5. Jaké jsou tematické okruhy oboru hudební, taneční a dramatická výchova na prvním stupni a na co se zaměřují?

Obor hudební, taneční a dramatická výchova na prvním stupni je rozdělen do tří tematických okruhů:

Interpretace, vlastní tvorba a její sdílení: Tento okruh je zaměřen na činnostní pojetí, kde děti zkoušejí, tvoří, zpívají, hrají a zapojují se do her a cvičení. Osvojují si základní postupy a prostředky z hudby, tance, pohybu a divadla, často ve skupinových aktivitách podporujících spolupráci a dobré klima ve třídě.

Recepce a reflexe uměleckého díla: Zde se děti seznamují s uměním prostřednictvím poslechových činností a přímým kontaktem s živým uměním případně jeho zprostředkováním prostřednictvím jiných médií. Zážitek setkání s performativním uměleckým dílem je následně reflektován nebo rozvíjen navazující žákovou tvůrčí činností. Učí se vyjadřovat svůj zážitek, vnímat emoce a postupně si osvojují na základě přirozeného jazyka pojmy související s uměleckou tvorbou a komunikací prostřednictvím umění.

Kulturní povědomí a jednání: Tento okruh se zaměřuje na seznámení s kulturou v nejbližším okolí i ve škole. Děti se učí uvádět příklady z hudby, divadla, tance a kulturních tradic a institucí, aby se základním způsobem orientovaly v kulturním prostředí a vnímaly významnost kulturních hodnot.

6. Jak RVP podporuje učitele v implementaci nových vzdělávacích obsahů a co znamená „disponibilní časová dotace“?

RVP poskytuje učitelům rozsáhlou metodickou podporu, která je dostupná v digitální podobě na stránkách prohlédnout.rvp.cz. Zde mohou najít komentáře k očekávaným výsledkům učení, vazby na klíčové kompetence a další vzdělávací oblasti, ilustrativní úlohy a odkazy na metodické materiály. Tato podpora je průběžně aktualizována. „Disponibilní časová dotace“ je rámcově stanovený počet hodin (na prvním stupni 14 hodin), které má škola k dispozici nad rámec povinného společného základu (104 hodin). Škola může tyto hodiny využít k posílení povinného základu, k volitelným

předmětům nebo k realizaci tematických bloků, tvůrčích dílen a školních projektů, čímž může zapojit i externí lektory.

7. Jakou roli hraje neformální vzdělávání a spolupráce s kulturními institucemi v novém RVP?

Neformální vzdělávání a aktivní spolupráce s kulturními institucemi (např. divadly, muzei) jsou v RVP silně podporovány. Školy mohou využívat lektorské programy, návštěvy představení a další aktivity, které žákům umožňují naplňovat cíle očekávaných výsledků učení. Pro učitele to může být také inspirace pro implementaci nových metod práce do své výuky. RVP dokonce umožňuje zohlednit výsledky učení žáka z neformálního vzdělávání (např. ze základní umělecké školy) při hodnocení v oblasti umění a kultury.

8. Jak vypadá konkrétní příklad aktivity, která propojuje hudební a taneční výchovu na prvním stupni?

Příkladem takové aktivity je hra. Děti ve 2. a 3. třídě pracovaly se zvuky různých netradičních nástrojů. Ke každému zvuku (např. chrastítka, triangel, činelky) měly pohybově improvizovat, jak na něj zvuk působí rytmicky a dynamicky, a zapamatovat si ho. Následně měly reagovat pohybem na ukázaný nástroj, aniž by zazněl jeho zvuk, a vybavit si tak jeho zvuk a s ním spojený pohyb. V dalším kroku děti ve dvojicích hádaly, který nástroj kamarád pohybově vyjadřuje, přičemž důraz byl kladen na srozumitelnost pohybu pro diváka. Tato aktivita rozvíjí vnímání zvuku (dynamika, rytmus, barva), jeho vyjádření pohybem, fantazii a tvořivost, a to vše velmi přirozenou a prožitkovou cestou.

O dokumentu

Tento dokument vznikl jako doplňující materiál k webinářům k revizi RVP ZV. Obsahuje odpovědi na často kladené dotazy od učitelů a dalších účastníků webináře a je určen pro pedagogy, vedení škol a další odbornou veřejnost.

Dokument je součástí série **FAQ k webinářům NPI ČR**, které se věnují jednotlivým vzdělávacím oblastem a tématům spojeným s revizí RVP.

Záznamy a další informace o webinářích najdete na: <https://webinare.rvp.cz/ips-kurikulum>.

O webinářích

Lektoři: doc. Mgr. Radek Marušák, Ph.D., Mgr. art. Markéta Pucová

Datum vysílání: 18.06.2025

Více informací: <https://webinare.rvp.cz/webinar-npi/121229>

Máte další otázky?

Pro své případné dotazy využijte online konzultační centrum NPI.

kc.rvp.cz

